

Tullin ulkomaankauppa-aineiston ja Tilastokeskuksen vientiliikevaihdon laskennassa käyttämien aineistojen välisten erojen analysointi

Tullin tavaroiden ulkomaankauppa maakunnittain ja Tilastokeskuksen alueellinen vientiliikevaihto kuvaavat vientiä eri näkökulmista. Tilastokeskuksen Asiakaskohtainen suhdannepalvelu tuottaa maksullisina erityisselvityksinä tietoa teollisuuden vientiliikevaihdosta alueellisesti.

Vientiliikevaihto lasketaan Verohallinnon oma-aloitteisten verojen aineistosta koko liikevaihdon ja kotimaan myynnin erotuksena, joka sisältää yritysten verottoman liikevaihdon, tavaroiden viennin EU-alueelle sekä palveluiden viennin EU-alueelle. Näin ollen Tilastokeskuksen julkaisema vientiliikevaihto sisältää tavaraviennin lisäksi myös palveluiden vientiliikevaihdon. Palvelukauppa, johon ei liity tavaratoimitusta, jää Tullin tavaroiden ulkomaankauppatilastojen ulkopuolelle.

Liikevaihdon tavoin vientiin ei sisällytetä arvonlisäveroa. Useilla toimialoilla verottomaan liikevaihtoon sisältyy viennin lisäksi kotimaista verotonta liikevaihtoa, toistaiseksi vain teollisuuden vientiliikevaihdon voidaan sanoa kuvaavan vientiliikevaihtoa, eikä Tilastokeskus julkaise vientiliikevaihtoa muilta toimialoilta. Näin ollen kotimaista verotonta liikevaihtoa voi lukeutua arvonlisäveroaineiston osalta vientiliikevaihdoksi. Sen sijaan Tullin aineistossa tällaiset erät eivät näy.

Tullin ulkomaankauppatilastossa tilastoinnin ehtona on aina (poikkeuksena laivat ja lentokoneet), että tavara liikkuu fyysisesti Suomen rajan yli. Tilastokeskuksen käyttämän liikevaihtoa-aineiston jako kotimaan liikevaihtoon ja muuhun kuin kotimaan liikevaihtoon on sen sijaan tehtävä tuotteen ensimmäisen määränpään mukaisesti omistajuuden vaihtumisen perusteella. Tullin ja Tilastokeskuksen käyttämien aineistot eroavat tilanteessa, jossa tavara tai palvelu ei fyysisesti liiku Suomen rajan yli, vaikka omistajuus vaihtuukin.

Tilastokeskuksen vientiliikevaihdon laskennassa käyttämän aineiston ajallinen kohdistaminen tapahtuu pääsääntöisesti suoriteperusteisesti, mutta tilikauden aikana suoriteperusteisesta kohdistamisesta voidaan poiketa. Pitkäaikaistoimitukset ulkomaille aiheuttavat aineistojen välille eroa sekä sisällöllisesti että ajallisesti. Tullin tilastoon toimitus kirjataan laskutusajasta riippumatta yhdellä kertaa silloin, kun kaikki samaan toimitukseen liittyvät osatoimitukset on lähetetty.

Aluetietojen lähteenä käytetään yritysrekisteriä, joka sisältää vuosittain tietoina mm. liikevaihdon ja henkilöstömäärän kaikilta Suomen yritysten toimipaikoilta. Vientiliikevaihtotiedot estimoidaan toimipaikoille liikevaihdon suhteessa. Maakuntien osuuksia arvioitaessa on hyvä huomioida, että Uudenmaan kohdalla tilastoihin syntyy lievää vääristymää siitä, että osa konserniyrityksistä keskittää ulkomaankaupan toimintonsa pääkonttoreihinsa.

Tullin vientitilaston tiedot alueellistetaan tullilmoitusten ja Intrastat-ilmoitusten perusteella. Intrastat-järjestelmän ulkopuolelle jäävien yritysten käymästä EU-jäsenmaiden välisestä kaupasta saadaan tiedot verottajan aineistosta. Samalla yrityksellä voi olla monta toimipaikkaa Suomessa, jotka raportoidaan Tullille yrityksen y-tunnuksen lisäksi yrityksen toimipaikkatunnuksella. Tietyt suuryritykset ovat keskittäneet ilmoittamisensa, jolloin toimipaikkakohtaista tietoa ei ole Intrastat-eikä tullilmoituksilla ilmoitettuna. Tällöin näiden suuryritysten osalta toimipaikkakohtainen jakauma on Tullissa arvioitu edellisten vuosien toimipaikkakohtaisten ilmoitusten mukaisesti. Aineistosta on myös pyritty korjaamaan yrityksen sijainti, mikäli sillä on Tullin selvityksen mukaan todellista tuotantoa jossain toisessa maakunnassa kuin siinä, missä yrityksen pääkonttori sijaitsee.

Näin ollen tilastojen erot johtuvat palveluviennistä, ajallisesta kohdistamisesta, maksuperusteisuudesta sekä tietojen alueellistamisesta.

Lisätietoja Tilastokeskuksesta: palvelut.suhdanne@tilastokeskus.fi